

معاونت غذا و دارو

آشنایی با قوانین و مفاهیم مصوبات تزاریفته

• مقدمه:

گیاهان تراریخته محصولاتی هستند که با استفاده از تکنولوژی های جدید در جهت ایجاد یا افزایش یک صفت مطلوب، تولید می شوند.

امروزه زیست فناوری به عنوان یکی از مهمترین فناوری های قرن بیست و یکم به شمار می رود و یکی از هفت فناوری کلیدی قرن حاضر در توسعه و تأمین نیازهای بشر و امنیت بهداشتی، اقتصادی و غذایی کشورها قلمداد می شود که در سرنوشت اقتصادی - اجتماعی جوامع در چند دهه آینده تغییرات جدی ایجاد خواهد کرد.

توانایی های بالفعل و بالقوه فناوری های زیستی جدید در بخش های مختلف، اهمیت آن را در تضمین دسترسی به غذا امری انکارناپذیر می سازد.

• تعریف ایمنی زیستی

مجموعه ای از تدابیر، سیاست ها، مقررات و روش هایی برای تضمین بهره برداری از فواید فناوری زیستی جدید و پیشگیری از آثار سوء احتمالی کاربرد این فناوری بر تنوع زیستی، سلامت انسان، دام، گیاه و محیط زیست می باشد.

• قانون ایمنی زیستی

بر اساس بخشی از این قانون کلیه امور مربوط به تولید، رهاسازی، نقل و انتقال داخلی و فرامرزی، صادرات، واردات، عرضه، خرید، فروش، مصرف و استفاده از موجودات زنده تغییر ژنتیکی یافته با رعایت مفاد این قانون مجاز است و دولت مکلف است، تمهیدات لازم را

برای انجام این امور از طریق بخش های غیر دولتی فراهم آورد.

ماده ۳: شورای ملی ایمنی زیستی، متشکل از معاون اول رئیس جمهور، وزیر جهاد کشاورزی، رئیس سازمان حفاظت محیط زیست کشور، وزیر بهداشت، وزیر علوم، یک نفر از اعضای انجمن های علمی - تخصصی، یک نفر از اعضای هیات علمی مرتبط با ایمنی زیستی دانشگاهها، یک نفر از اعضای کمیسیون کشاورزی و یک نفر از اعضای کمیسیون بهداشت، درمان است.

دبیر شورا با حکم رئیس شورا و معاون اول رئیس جمهور به مدت ۴ سال منصوب میشود که تمدید مدت مذکور بلامانع است.

• مسئولیت صدور تمدید و لغو مجوزها در این

زمینه با کدام ارگان است؟

مسئولیت صدور، تمدید و لغو مجوز فعالیت در امور مرتبط با فناوری زیستی جدید با رعایت قوانین مربوط به هر دستگاه و ضوابط ایمنی زیستی این قانون بر عهده دستگاههای اجرایی ذی صلاح به شرح ذیل می باشد:

الف- وزارت جهاد کشاورزی در امور مرتبط با تولیدات بخش کشاورزی و منابع طبیعی.

ب- سازمان حفاظت محیط زیست در امور مرتبط با حیات وحش و بررسی ارزیابی مخاطرات زیست محیطی بر مبنای مستندات علمی ارائه شده توسط متقاضی.

ج- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در امور مرتبط با ایمنی و سلامت مواد غذایی، آرایشی، بهداشتی و مواد پزشکی

مسئولیت حفاظت از سلامت انسان و بررسی ارزیابی مخاطرات احتمالی موجودات زنده تغییر ژنتیکی یافته ای که به مصرف غذای انسان می رسند و همچنین مسئولیت شناسایی و اتخاذ تدابیر لازم در مورد موجودات زنده ای که به طور مستقیم و غیر مستقیم برای انسان بیماریزا می باشد بر عهده وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی است.

• اطلاع رسانی

دولت موظف است اقدام لازم برای آزمایش مواد غذایی وارداتی و فرآورده‌های غذایی وارداتی را جهت تشخیص مواد تراریخته به عمل آورد و با اطلاع رسانی مردم را از مواد غذایی تراریخته با خبر ساخته و خطرات احتمالی این مواد را که بر اساس آزمایشات معتبر معلوم می شود به مردم اعلام نماید

• موجود زنده تغییر ژنتیکی یافته

هر موجودی که ماده ژنتیکی آن به صورتی تغییر یابد که بطور معمول به وسیله تولید مثل جنسی یا نوترکیبی طبیعی امکانپذیر نباشد. در این اصلاح ژنتیکی، "DNA" موجودات با استفاده از روش‌های آزمایشگاهی بسیار دقیق تغییر می‌یابد، به این ترتیب "DNA" (اسید نوکلئیک) پس از ایجاد تغییر در خارج از بدن آن موجود یا گیاه، به درون سلول‌های موجود گیرنده منتقل می‌شود به نحوی که بتواند به جزیی از "DNA" آن موجود تبدیل شود این بخش شامل محصولاتی با ارگانیسم زنده یا مرده است مانند مواد غذایی حاصل از ارگانیسم های تغییر ژنتیکی یافته

• مواد غذایی تغییر ژنتیکی یافته

Genetically Modified foods

با GM foods

مواد غذایی حاصل از موجودات تغییر ژنتیکی یافته را شامل می شوند.

• ایمنی محصولات تراریخته

بیشترین محصولاتی که انواع تراریخته آنها در دنیا موجود است شامل سویا، کلزا ذرت و پنبه دانه میباشند

کلیه دانه های روغنی تراریخته و فرآورده های آنها تحت بررسی های وسیع ارزیابی احتمالی خطر قرار گرفته و بدنبال اخذ تأییدیه های لازم از نظر ایمنی برای مصرف انسان و محیط زیست اجازه تولید و مصرف پیدا کرده اند.

تاکنون هیچگونه مستند و مدرک معتبر علمی مبنی بر وجود تأثیر منفی محصولات تراریخته بر روی سلامت انسان در ایران و جهان گزارش نشده است

مطالعات توسط محققان در کشورهای مختلف بنا به پیشنهاد سازمان جهانی بهداشت، اتحادیه اروپا ، EFSA، موسسه آدمی آمریکا و OECD، انجام شده است در تمامی آنها این نتیجه گیری گرفته شده است که این محصولات زیانی بیشتر از نوع سنتی خود ندارند. EFSA نیز که مرجع ایمنی و سلامت محصولات غذایی در اتحادیه اروپا است تاکنون به ۷۱ محصول تراریخته مجوز مصرف داده است.

البته مانند همه موضوعات علمی دیگر در این زمینه نیز نظرات گوناگون وجود دارد.

